

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA 2017-2019
VIEREMÄN KUNNAN PERUSOPETUS JA VIEREMÄN LUKIO

1 LÄHTÖKOHDAT

Tämä suunnitelma on osa Vieremän kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa.

Tasa-arvoa koskeva suunnitteluvollisuus koskee kaikkia vähintään 30 hengen työpaikkoja (vuodesta 1995 lähtien). Tasa-arvolain (1986) kokonaisuudistus vuonna 2005 toi tämän velvoitteen oppilaitoksille. Tasa-arvolain muutos vuonna 2014 toi suunnitteluvelvoitteen kaikille opetuksen ja koulutuksen järjestäjille ja uusi Yhdenvertaisuuslaki (2014) yhdenvertaisuutta koskevan suunnitteluvelvoitteen opetuksen ja koulutuksen järjestäjille.

Tasa-arvolain päämäärä on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. (Tasa-arvolaki 609/1986 | 1-3§). Lain mukaisesti opetusta tai koulutusta järjestävän on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla ja naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen ja että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tasa-arvolain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. (Tasa-arvolaki 609/1986 | 5§)

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan kansalaisten tasa-arvoista kohtelua, kaikkien yhdenvertaisuutta lain edessä ja sitä, ettei ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eriarvoiseen asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella. (Perustuslaki 731/1999 | 6§)

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014 | 6§) mukaan koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan, ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi ja huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edelleen edistää yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 | 1§)

Yhdenvertaisuussuunnittelun päämäärä on syrjinnän tunnistaminen, siihen puuttuminen, toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi, yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttaminen ja osallisuuden lisääminen. (Yhdenvertaisuussuunnittelun opas. Sisäasiainministeriö 2010)

2 TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS OPETUSTOIMESSA

Tasa-arvon vastakohta on eriarvoisuus. Näin ollen eriarvoista kohtelua pidetään syrjintänä, jossa henkilöä tai ryhmää kohdellaan eri tavoin kuin muita jonkin ominaisuuden perusteella ilman, että kohtelulle on hyväksytty oikeutus. Syrjintä voi olla tahallista tai tahatonta. Se voi johtua tavoista tai käytännöistä, joihin ei ole kiinnitetty huomiota. Eriarvoisuutta voivat ylläpitää monet eri käytännöt ja rakenteet.

Tasa-arvolaisissa mainitut syrjintäperusteet ovat sukupuoli ja sukupuolivähemmistöön kuuluminen. Sen mukaan syrjintää ovat välitön syrjintä, välillinen syrjintä, seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä. (Tasa-arvolaki 1329/2014 | 7§). Yhdenvertaisuuslaissa mainitut syrjintäperusteet ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2015 | 8§) Perustuslaissa syrjintä on kielletty kaikilla henkilöön liittyvillä perusteilla. (Perustuslaki 731/1999 | 6§)

Vieremän kunnan opetustoimen kaikkia käytäntöjä, toimintatapoja ja oppiaineistoja on arvioitava tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Tällä perusteella syrjinnäksi määritellään

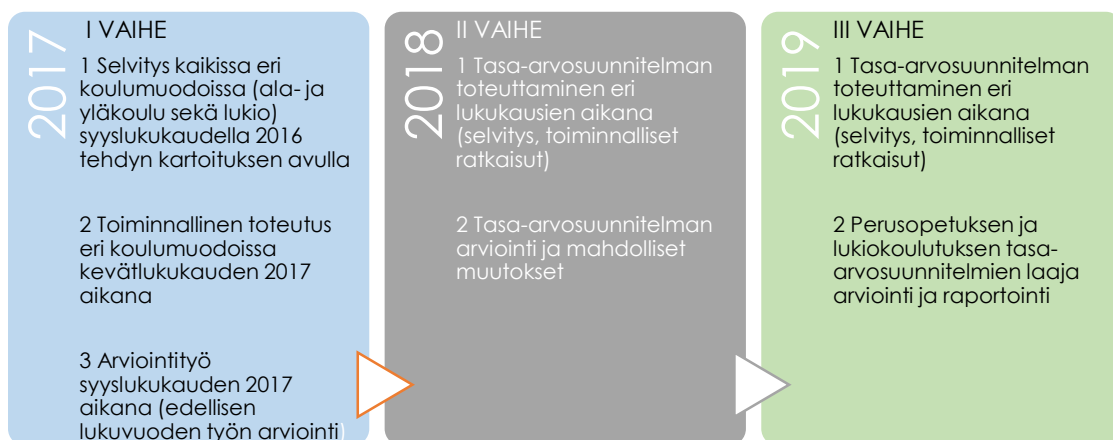
- ✓ Yksilön tai ryhmän kohteleva eri tavoin kuin muita (ilman hyväksyttävää perustetta) välittömällä tai epäsuoralla tavalla
- ✓ Syrjintä voi olla välitöntä, epäsuoraa, pilloisyrjintää, rakenteellista ja moniperusteista syrjintää
- ✓ Välitöntä ja epäsuoraa syrjintää ovat mm. epäasiallinen kohtelu kuten vähättely, poissulkeminen, sivuuttaminen ja toisen asettamista muita heikompaan asemaan
- ✓ Piilosyrjintää on toiminta, joka ei ole selkeästi havaittavaa eriarvoista kohtelua
- ✓ Rakenteellista syrjintää on ajattelutapa, jonka mukaisesti syrjiviä käytäntöjä ei voida muuttaa
- ✓ Moniperusteinen syrjintä on usean eri syrjinnän määrittelyn täyttävää toimintaa

3 TOIMINTAMALLIT

Vieremän kunnan opetustoimen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoiminnot perustuvat toiminnalliseen työskentelyyn (liite1). Toimintamallien lähtökohdana ovat seuraavat tavoitteet ja toimenpiteet:

TOIMENPIDE	KUVAUS
PUHUMINEN	<p>Ensimmäinen tavoite ja toimenpide on käsitellä laajasti kouluyhteisössä etenkin opetuksessa tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä asioita. Tavoitteena on saada aikaan avointa viestintää ja sitä kautta myös yhteisöllistä keskustelua em. asioista.</p> <p>Tähän liittyy koulujen käytäntöjen, toimintatapojen ja oppiaineistojen arviointi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta.</p> <p>Toiminnot liittyvät keskeisesti toimintasuunnitelmassa määriteltyihin kyselyihin sekä niistä saataviin tietoihin (kts. liite1)</p>
PUUTTUMINEN	<p>Toinen tavoite ja toimenpide on eriarvoiseen kohteluun puuttuminen. Tämä tulee tehdä aina havaittaessa. Epäasiallinen toiminta tulee tunnistaa, nimetä ja saattaa myös tietoon (huoltaja, esimies jne.). Havaitseminen koskee velvoitteena koko koulu- ja opiskeluyhteisöä.</p>
MUUTTUMINEN	<p>Kolmas tavoite ja toimenpide on seurata sekä</p> <p>1 yhteiskunnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskeskustelua että 2 käyttää oman havainnoinnin (ja toimintakyselyjen tuottamia) tietoja sekä itsearviointia toiminnan tavoitteellisessa suunnittelussa.</p> <p>Saadun viitekehyksen perusteella voidaan suunnitella uusia toimintoja havaittujen epäkohtien muuttamiseksi.</p>

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA 2017-2019 | TOTEUTTAMINEN

Vieremän kunnan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2017-2019 rakentuu valtakunnalliselle ohjeistukselle, Vieremän kunnan tasa-arvosuunnitelmaan ja opetustoimen oman paikallisen suunnittelun mukaiselle toteutukselle.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutus aloitetaan syyslukukaudella 2016 toimitettavalla eri koulumuotojen tasa-arvotilanteen selvittävällä kyselyllä. Kysely toteutetaan sekä sähköisesti (alakoulu) että paperiversiona (yläkoulu ja lukio). Kyselyyn liittyvät myös muuta erikseen harkittavat ratkaisut (ohjeistus, oppitunteihin liittyvät toiminnot jne.) Saatujen tietojen mukaisesti selvitetään eri koulumuodoittain tarvittavat toimenpiteet. Niiden toteuttaminen pyritään tekemään eri koulumuodoissa mahdollisimman oppilaskeskeisinä ja toiminnallisina ratkaisuin. Niiden painopiste on saatujen kyselyjen ja muiden esille tulleiden asioiden käsittelyyn. Kaikki mainitut selvitykset ja toimenpiteet kirjataan.

Toiminta vuosina perustuu suunnitelmalliseen toteutukseen ja sen arviointiin.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteuttaminen kirjataan lukuvuosittain lukuvuosisuunnitelmiin.

Tasa-arvosuunnitelmasta, sen toteutuksesta ja arvioinnista tiedotetaan oppilaitosten sisäisesti ja ulkoisesti.